बालमोदिनी

कर्मफलं कर्तारम् उपैति

◆ आत्मकामः

कस्मिंश्चित् ग्रामे दश पण्डिताः न्यवसन् । ते सर्वे कर्ममीमांसायां पारङ्गताः । 'सुखं दुःखं वा यद्यद् भवति तद् सर्वं स्वस्य कर्मवशात् एव भवति, न अन्यथा' इति मन्यमानाः ते परस्य सुख-दुःखेषु उदासीनतया एव अवर्तन्त ।

कदाचित् ते ग्रामान्तरं गन्तुम् उद्युक्ताः आसन् । मार्गमध्ये निर्जनं वनं तैः प्राप्तम् । ते वने अग्रे अगच्छन् । तावता महावृष्टिः आरब्धा । अशनिः अपि असकृत् अपतत् । भीताः ते आत्मरक्षणाय निकटस्थं मण्डपम् आश्रितवन्तः ।

शास्त्रकुशलानां तेषां चिन्तनम् अपि अशनि-वृष्ट्योः कारणम् अन्वेष्टुम् उद्युक्तम् । कश्चन पण्डितः उक्तवान् - ''जन्मान्तरे कृतं पापमेव अस्मिन् जन्मनि अशनिवृष्ट्यादिपीडायाः कारणं भवति । अस्मासु कश्चन कृतमहापापः अस्ति इति भाति'' इति ।

तदा अपरः अवदत् - ''एकस्य एव महापापिनः कारणात् अन्ये सर्वे दुःखभाजः न भवेयुः । तस्मात् एकैकेन पण्डितेन मण्डपात् बहिः गत्वा किञ्चित्कालपर्यन्तं स्थातव्यम् । यः महापापी स्यात् तस्य उपरि अशनिः पतेत् एव । यस्य उपरि अशनिः न पतेत् तस्य पापराहित्यं सिद्धं भवेत् । महापापिनः अपगमात् अन्ये सर्वे वीतशोकाः भवेयुः'' इति ।

एतत् अङ्गीकुर्वन्तः सर्वे एकैकशः बहिः अतिष्ठन् । नवानां जनानां पर्यायः समाप्तः । तथापि अशनिपातः तु न अभवत् । दशमः एकः एव अवशिष्टः । अतः अपरे सर्वे निश्चितवन्तः यत् एतस्य पापिनः कारणात् एव अशनिपतनम् अभवत् इति । अतः ते तं दशमम् आदिष्टवन्तः - 'महापापी भवान् अत्र न तिष्ठेत् । भवत्कारणतः एव अशनिपातः जाय-मानः अस्ति । तूर्णं निर्गच्छ इतः' इति ।

किन्तु अन्धकारात् भीतः सः दशमः बहिः गन्तुं न ऐच्छत् । तदा क्रुद्धाः अपरे सर्वे तम् उद्धृत्य बहिः प्रक्षिप्तवन्तः ।

अचिरादेव महान् अशनिपातः जातः । सः मण्डपस्य उपरि एव अपतत् । तस्मात् मण्डपः दग्धः जातः । नव पण्डिताः अपि मरणं प्राप्तवन्तः ।

मण्डपात् बहिः स्थितः सः दशमः स्वस्य सुहृदां दुर्गतिं स्मरन् विषादेन स्वगृहं प्रति अगच्छत् ।